

Cuprins

Cuvânt înainte (13); Prefață (15)

I. DESCOPERIREA „ARTEI SPIONAJULUI”. ANTICHITATEA

Scriitori, istorici și spionajul

Primul teoretician al spionajului: *Sun Tzu* (27) • Dezinformare și diversiune în Grecia antică: *De la Homer la Xenophon* (31) • Spionii lui Hannibal: *Titus Livius* (32) • „Cursele” lui Decebal: *Dio Cassius* (32) • De la *De bello gallico* la „războiul secret”: *Caius Iulius Caesar* (33) • „Rețelele” împărătesei: *Theodora* (36)

II. DESCOPERIREA CIFRULUI. EVUL MEDIU, RENAȘTEREA

„Știința secretului” (39) • Istoric de artă – inventator al „discului de cifrare”: *Alberti* (40) • Lingviști, matematicieni, medici (42) • „Un pionier al criptoanalizei”: *Porta* (42) • „Codul lui da Vinci” (43) • Juriști, matematicieni: *de Vigenere, Viète* (44) • „Părintele criptografiei engleze”: *Wallis* (44) • Criptografia și regii (45) • Între ocultism și criptografie: *Trithemius* (46) • Criptograful-compozitor: *Marnix* (46) • Inginer și agent dublu: *Alamire* (46)

III. SRIITORI, FILOZOFI, CLERICI ÎN SLUJBA SPIONAJULUI.

PERIOADA MODERNĂ

Scriitori, filozofi, academicieni

Cabinetul „Secret du Roi” al lui Ludovic XV (51) • Agent de influențare francez în Prusia: *Voltaire* (52) • Spionul spionat: *Casanova* (53) • Spionul travestit: *Cavalerul D’Eon* (55) • „Figaro” și America: *Beaumarchais* (57) • Conte-pamfletar – agent triplu: *de Antraiguies* (58) • Șef de rețea – membru al Academiei Franceze: *Montesquieu* (58) • Cronicari ai spionajului (59) • „Gentleman spy”: *Marlowe* (59) • Pamfletar și spion: *L’Estrange* (60) • „Robinson” – agent: *Defoe* (60) • Filozof – mesager secret la regele Franței: *Leibniz* (62) • „Părinte al patriei” acuzat de trădare: *Franklin* (62)

Oameni ai bisericii – agenți, conducători de rețele, servicii de informații

Agentul cardinalului Richelieu: *Pater Joseph* (64) • Agentul cardinalului Mazarin: *Pater Berthold* (65) • Agentul cardinalului Rohan: *Pater Georgel* (65) • Teologul – organizator de rețea: *Jurieu* (66)

Misionarii

Un „superspion al Evului Mediu”: *del Carpini* (67) • Călugăr – „spion comercial”: *de Covilhao* (67) • ...și spion economic: *d'Entrecolles* (68) • „Compania lui Iisus” și armamentul: *Verbiest* (68) • Rețelele secrete ale Vaticanului (69)

IV. ÎNCEPUTURILE SPIONAJULUI ÎN ȚĂRILE ROMÂNE. SECOLELE XVI–XVIII

Agenți străini

Medici: *Murano, de Cesena, Ferrati* (73) • Clerici: *Comuleo, Carillo, del Monte, Dunod* (75)

Cărturarii români și acțiunile informative

„Ambasadele” secrete ale spătarului: *Milescu* (76) • Acțiunile de dezinformare ale domnului Moldovei: *Dimitrie Cantemir* (79) • Stolnicul și cancelaria secretă: *Constantin Cantacuzino* (81)

V. DE LA JURNALIȘTI LA EXPLORATORI. SECOLELE XIX–XX

Jurnaliști, scriitori

Correspondent de presă arestat: *Fontaine* (87) • Jurnalist socialist sub supraveghere: *Marx* (88) • Ziarist și om de teatru – agent dublu: *da Fonseca* (88) • Un romancier – „spion întreprinzător”: *Childers* (89) • Un scriitor împotriva serviciului secret al Franței: *Zola* (90)

Exploratori

Pionierii: *Moorcroft, Connoly, Youngusband* (92) • Ca în „O mie și una de nopți”: *Burton* (93) • Misiunile informative și științifice ale viitorului mareșal: *Mannerheim* (94)

VI. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL AL SPIONILOR

Scriitorii, jurnaliștii

Primul roman de spionaj: *Conrad* (99) • Un romancier avertizează: *Le Queux* (100) • Medic, scriitor, spion: *Maugham* (101) • „Spionul romantic”: *Buchan* (104) • Răzbunarea agentului: *Mackenzie* (104) • Scriitorii din „Biroul propagandei de război”: *De la Galsworthy la Kipling* (105) • Jurnalist executat pentru spionaj: *Battisti* (107)

Universitari, cercetători

„Un criptoanalist de geniu”: *Painvin* (107) • Spioana arheolog: *Bell* (108)
Figuri legendare ale „frontului secret” Nici dansatoare, nici agentă?: *Mata Hari* (110) • „Ascet, profet sau împărat?”: *Lawrence al Arabiei* (115) • „Domnișoara doctor” *Schragmüller* (120)

VII. ROMÂNIA ÎN „FRONTUL SECRET”.

SECOLUL XIX. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Jurnaliști, scriitori

Un agent realist în Principate: *Lachmann* (125) • „Războiul spionilor” și răscoala din 1907 (126) • Jurnaliști români – agenți de influențare: *Braniște, Galaction* (127) • Doctor – informator la Viena: *Nandriș* (129)

VIII. MANIPULARE ȘI SPIONAJ. PERIOADA INTERBELICĂ

Scriitori, artiști, jurnaliști – agenți de influență

Propaganda ca armă: *Münzenberg* (134) • Agentul boem: *Katz* (138) • De la „grupul din Bloomsbury” la „spionii de la Cambridge” (139) • Inocenții?: *Rolland, Barbusse, Mann, Gide...* (140) • Filozoful agent: *Koestler* (143) • Întemeietorul realismului socialist și NKVD: *Gorki* (144)

Jurnaliștii, artiștii și spionajul

Agentul cameleon: *Lincoln* (145) • Avertismentele spioanei: *Harrison* (147) • Urmașa lui Mata Hari: *Kruse* (148) • Privighetoarea din Kursk: *Plevițkaia* (149) • Pictorul și asasinarea lui Trotsky: *Siqueiros* (150)

Savantii și spionajul

Criptologul „sedus”: *Friedman (152)* • Lingvistul și japonezii: *Zacharias (153)* • Economistul agent dublu: *Pigou (154)* • Academicianul terorist: *Grigulevici (154)*

IX. AGENȚI EXTERNI ȘI INTERNI.

ROMÂNIA ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

Victimă a unei „afaceri de spionaj”? : *Grozăvescu (159)* • Scriitoarea informatoare: *Martha Bibescu (160)* • Jurnalist – șef de rezidentură la București: *Bruhatov (160)* • Un agent „inteligent”: *Zilber (161)* • „Un soi de artist expresionist”: *Aradi (163)* • Intelectuali cominterniști: *Constantinescu-Iași și alții (164)* • „Spovedanie pentru un învins”: *Istrati (168)* • „Agentura lui Moruzov”? (170) • Mircea Eliade pe „lista neagră” (170)

X. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL AL SPIONILOR

Scriitori

„Bătrânul” și... spionajul: *Hemingway (175)* • Un agent „cu prea multă imaginație”: *Fleming (176)* • Un „englez neliniștit”: *Greene (179)* • Spionul patriot: *Bingham (183)* • Agent – scriitor prolific: *Kurt Singer (183)* • Creatori de romane și de... rețele: *Broullard, Ponchardier, Wheatley, Seth (184)* • Cominternul și Rezistența: *Malraux (185)* • Secretul editorului: *Roessler (187)*

Ziariști

Specialist în războiul psihologic și în altele...: *Farago (188)* • Agent american – prieten cu Jdanov: *Lucas (189)* • Un „dirijor” al „Orchestrai Roșii”: *Rado (190)* • „Primul gazetar al țării” – agent: *Kolțov (192)* • Un agent „absolut devotat”: *Krafsur (192)* • Jurnalist, doctor în științe politice și spion: *Sorge (193)*

Artiști

O eroină a „frontului invizibil”: *Josephine Baker (195)* • „Îngerul albastru” și „Ana Karenina” – agente de influențare: *Marlene Dietrich, Greta Garbo (197)* • Cântecetele agentului: *Coward (198)* • De pe platoul de filmare pe front: *Baarova, Hayden, Ford (198)* • „Captain Blood” – agent german?: *Errol Flynn (199)* • De pe scenă la eșafod: *Käthe Voelkner (200)* • Nepoata lui Cehov – agentă la Berlin: *Olga Cehova (200)* • Spioni la șevalet: *Duchez, Steinberg (201)*

Universitari, savanți

De la catedră pe „frontul secret”: *Mastermann, Jones, Soustelle (202)* • Criptograful scriitor: *Marks (205)* • Cei care au „spart” *Enigma*: *Rozycki, Zygaliski, Driscoll (205)* • De la criptografie la computer: *Shannon, Turing (207)* • Savanții germani și bomba atomică: *Bothe, von Weizsäcker, Heisenberg (208)* • „Părintele” V2 – „simpatizant comunist”?: *von Braun (211)*

Oameni ai bisericii

„Spioni în Vatican” (214)

XI. REȚELE ȘI OPERAȚII.

ROMÂNIA ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Leipzig – „un centru al spionajului românesc” (219) • Dosarul infor-mativ al „Privighetorii”: *Maria Tănase (220)* • Turcolog – „prieten al englezilor”: *Babinger (221)* • O „rețea a intelectualilor”: *Tomaziu, Ella Cancicov, Mihnea Gheorghiu (222)* • Lector și agent: *Porter (223)* • Jurnaliști români pe „frontul secret”: *Begnescu, Lecca, Ring (224)* • ...și străini: *Mac Larren, Gyr, Welthi (225)* • Protagonist al „războiului undelor”: *Beza (228)* • Din România în Finlanda: *Malaparte (229)* • Un as al spionajului mondial în România: *Tester (230)* • Un teolog șef al SSI: *Eugen Cristescu (232)*

XII. RĂZBOIUL RECE CULTURAL

Agențiile și elitele

CIA și „Congresul pentru libertatea culturală” (237) • „Capodoperele secolului XX”: *De la Orwell, Djilas la Stravinsky, Schoenberg (239)* • KGB și „Tribuna națiunilor” (240) • Operația „Taifun” (241) • „Lista lui Hoover”: *De la Steinbeck, Brecht la Marilyn Monroe, Frank Sinatra (242)* • „Lista neagră a Hollywood-ului” (243) • „Lista” unui fost agent CIA: *Agee (245)* • Doi falși spioni?: *Pablo Picasso (246)* • ...și *Albert Einstein (247)*

„Grupul de la Cambridge”

Psihologul recrutor: *Deutsch (251)* • „Intelectualul arogant”: *Blunt (252)* • Un agent cu relații: *Burgess (254)* • „Cea mai periculoasă cârțiță”: *Philby (255)*

„Spionii atomici”

„Un trădător științific”: *Fuchs (262)* • „Curierul”: *Gold (265)* • „Protectorul”: *Greenglass (266)* • „Omul de onoare”: *May (267)* • Un „spion al păcii”? : *Hall (268)* • Protestatarul: *Sobell (268)* • Un agent „de lux”: *Pontecorvo (269)* • Astrofizicianul spion?: *Philip Morrison (270)* • Cele „două indentități” ale spionului: *Sarant (271)* • „Nu era nicidecum agentul nostru”: *Bohr (272)* • Un caz de conștiință: *Oppenheimer (273)* • Savantul „sub lupă”: *Szilard (278)* • „Spionul secolului”? : *Wen Ho Lee (279)*

Scritori

De la cărți pentru copii la... bomba atomică: *Râbkina (282)* • Agentul „Don Juan” și colaboratoarele sale: *Krotkov (282)* • Spion... fără voie: *Reich-Ranicki (283)* • „Who’s Who in CIA”: *Mader (284)* • Din romancier – spion: *Geyer (284)* • Omul „care știa prea multe”: *Hunt (285)* • Un romancier „perfect”: *Le Carré (287)* • Un liric al spionajului: *Deighton (289)* • „Suez Ultra Secret”: *Bar-Zohar (290)* • Scriitorul și „umbrela bulgărească”: *Markov (290)*

Jurnaliști

Nume de cod „Daedalus”: *Cot (292)* • Maeștri ai dezinformării: *Burchett, Pathe (292)* • „Agentul liber”: *Croizer (293)* • Denunțatorul: *Chambers (294)* • „Trădătorul”: *Driberg (295)* • „O sursă competentă a KGB”: *Karr (296)* • „Umbrela bulgărească”: *Kostov (296)* • Agenți sovietici: *Barmine, Cetverikov (297)* • ...agenți STASI: *Wallraff, Runge (299)* • ...și agenți dubli: *Wolfenden (298)* • Corespondentul avertizează: *Moszczenski (299)* • „Jurnaliștii” sovietici și „cârțița” Fidel Castro: *Alekseiev, Lestov (297)* • De la imperiul de presă la cel al informațiilor: *Maxwell (300)* • Jurnalist – director al CIA: *Helms (301)* • Jurnalist, spion, general, dizident: *Kalughin (302)* • Un corespondent de presă militar – condamnat: *Pasko (304)* • Încercări de spionaj la „Europa Liberă” (304) • Jurnaliști spionați (305)

Oameni de artă, actori

Spionaj la Hollywood: *Morros (306)* • Agentă îndrăgostită: *Knuth (307)* • Cântărețul informant: *Vico Toriani (308)* • KGB și artiștii: *Mihoels, Nurejev, Rostropovici (308)*

Universitari, oameni de știință

Spionul dezinteresat: *Hambleton* (309) • Agentul „fantomă”: *Beer* (310) • Un specialist al „războiului psihologic”: *Lerner* (310) • Oameni de știință – directori ai serviciilor de informații: *Rocard, Rotschild, Primakov* (311) • Savanți – agenți: *Watson, Butenko, Arbatov* (313) • Un cercetător fără secrete: *Cousteau* (313) • „Cel mai distructiv scandal de spionaj”: *Klingberg* (314) • Părintele bombei atomice pakistaneze trădează: *Khan* (315) • Fizician – spion la ONU: *Zaharov* (315)

Inventatori, criptografi

„Savantul cel rău”: *Gottlieb* (316) • De la criptografie la Internet: *Diffie, Anderson* (317) • Cel care a creat „Venona”: *Gardner* (317)

Oameni ai bisericii

Misionarul-spion?: *Ciszek* (319) • Vaticanul și „vânătoarea de șobolani” (320) • Spion la Sfântul Scaun: *Estermann* (320) • Un dominican care „vorbea prea mult”: *Părintele Hejmo* (321) • „Dosarul atentatului” rămâne deschis: *Papa Ioan Paul II* (322)

XIII. ROMÂNIA ȘI „FRONTURILE SECRETE” ALE „RĂZBOIULUI RECE”

„Frontul intern”

Jurnaliști străini – agenți: *Stevens, Kirschen* (331) • „Lectorul” din nou în România: *Porter* (332) • Agentul dublu redivivus: *Zilber* (333) • Un spion în conducerea PCR?: *Pătrășcanu* (334) • „Spioni în sutană” (335) • Intelectualii și Securitatea (336) • Dosare, dosare (337) • Istorici – „spioni”? (338) • Intelectuali și „intelectuali” (339) • „Ilegalii” din România (340) • Doctor în filozofie – agent: *Turcu* (341)

„Frontul extern”

Istoric și conducător al unei „celule de informații”: *Djuvara* (343) • Scriitori, jurnaliști – agenți, informatori, colaboratori: *Veniamin, Dumitrescu, Emilian* (345) • Un „romancier al Războiului rece”: *C. V. Gheorghiu* (346) • Intelectualii din emigrație și „catalogul Securității” (347) • De la compromitere la eliminare (348) • Filozoful și Securitatea: *Cioran* (350) • Orientalist – colaborator a opt servicii de informații: *Decei* (352) • Agentul asasinat: *Dima-Drăgan* (355) • Asaltul „Europei Libere” (356) • Un caz de asasinat „nerezolvat”: *Culianu* (362)

XIV. SPIONAJUL ÎN LITERATURĂ

Scurt istoric (367) • Mic dicționar de autori: *De la Ian Fleming la Gérard de Villiers* (371) • O galerie literară de agenți: *De la 007 la SAS* (387)

XV. SPIONAJUL ÎN FILME, TV

Film

Scurt istoric (393) • Cronologie selectivă (394) • Filme document (402) • Filmul de spionaj și „Războiul rece”: *De la „The Beginning of the End” la KGB* (403) • ...și spionajul atomic: *De la „Notorious” la „The Russia House”* (404) • ...și pericolul de război nuclear: *De la „Greatest Power” la „The Fourth Protocol”* (405) • ... și agențiile (407)

Televiziune

Scurt istoric (408) • Seriale de spionaj (409) • O galerie cinematografică și TV de agenți: *Din nou de la „agentul 007” la „OSS 117”* (412)

XVI. SPIONAJUL ÎN MUZEE, EXPOZIȚII

Muzee despre istoria universală a spionajului (421) • Muzee ale agențiilor de informații (422) • Muzee ale criptografiei (424) • Expoziții (425)

INDICE DE NUME (427)

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ (433)